

ІНСТИТУТ ГЕОЛОГІЇ ТА ГЕОФІЗИКИ

Навчально-науковий інститут «Інститут геології та геофізики» (в минулому — геологорозвідувальний факультет) був утворений у 1951 р. у Львівському політехнічному інституті шляхом поділу нафтового факультету на три факультети: гірничопромисловий, нафтовий та геологорозвідувальний.

Першим деканом геологорозвідувального факультету був д-р фіз.-мат. наук, проф. М. К. Мигаль — відомий вчений у галузі геодезичних наук. До складу факультету входили кафедри: геофізичних методів розвідки нафтових і газових родовищ; геології та розвідки нафтових і газових родовищ; загальної геології; мінералогії та петрографії; геодезії; астрономії, картографії і вищої геодезії.

У 1964 р. факультет був переведений до м. Івано-Франківська у філію Львівського політехнічного інституту. До складу геологорозвідувального факультету ввійшли кафедри: геології та розвідки нафтових і газових родовищ, газонафтопромислової геології, загальної та історичної геології, мінералогії і петрографії, економіки і організації нафтової і газової промисловості, геофізичних методів пошуків та розвідки корисних копалин.

За період функціонування факультету деякі кафедри зазнавали реорганізації: об'єднання, скорочення, перейменування тощо. Більшість часу працювало чотири кафедри.

Упродовж 1964–2015 рр. факультет очолювали: д-р геол.-мін. наук, проф., відомий вчений, який займався дослідженням питань підвищення нафтовіддачі пласта, О. М. Снарський (1964–1967); канд. геол.-мін. наук, доцент кафедри геофізичних методів пошуків та розвідки В. М. Панасенко (1967–1976); канд. геол.-мін. наук, проф. (у різні роки — проректор

з навчально-методичної роботи, завідувач кафедри польової нафтогазової геофізики) В. П. Степанюк (1976–1980); канд. техн. наук, доцент кафедри прикладної геодезії Г. Т. Василенко (1980–1983); канд. геол.-мін. наук, доцент кафедри геофізичних методів пошуків та розвідки В. С. Меньшиков (1983–1986); доцент кафедри прикладної геодезії Р. Г. Пилип'юк (1986–1991); канд. техн. наук, доцент кафедри прикладної геодезії (нині — д-р техн. наук, проф., декан факультету землевпорядкування та кадастру Національного університету «Львівська політехніка») Л. М. Перович (1991–1994); канд. геол.-мін. наук, професор кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ М. І. Чорний (1994–2004); канд. геол. наук, доцент кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ В. Г. Омельченко (2004–2015).

У 2015 р. факультет реорганізовано в Навчально-науковий інститут «Інститут геології та геофізики». Директором обрано В. Г. Омельченка, який до реорганізації факультету був його деканом. Заступником директора призначено канд. геол. наук, доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ О. М. Трубенка.

Сьогодні до складу інституту входять п'ять кафедр: геології та розвідки нафтових і газових родовищ, нафтогазової геофізики, геотехногенної безпеки та геоінформатики, основ геології та екології, економічної геології.

Професорсько-викладацький колектив інституту здійснює підготовку фахівців за спеціальністю «Науки про Землю» з таких спеціалізацій: «Геологія нафти і газу»; «Геофізика (блоки навчання: геофізичні методи пошуків та розвідки, геофізичні дослідження свердловин, геофізична апаратура і обладнання)»; «Геоінформатика».

М. К. Мигаль
Декан факультету
(1951–1957)

О. В. Заводовський
Декан факультету
(1957–1959)

О. М. Снарський
Декан факультету
(1964–1967)

В. М. Панасенко
Декан факультету
(1967–1976)

В. П. Степанюк
Декан факультету
(1976–1980)

Народився 20 липня 1959 р. у смт Чорнухи Полтавської області в сім'ї робітника. В 1976 р. закінчив Талалаївську середню школу, а згодом, з відзнакою, — Харківське МПТУ № 11. З 1977 до 1979 р. служив у Збройних силах СРСР. Завершивши в 1985 р. з відзнакою навчання на геологорозвідувальному факультеті Івано-Франківського інституту нафти і газу, отримав диплом гірничого інженера-геолога за спеціальністю «Геологія та розвідка нафтових і газових родовищ».

Упродовж 1985–2002 рр. працював на посадах стажиста-дослідника, асистента, а згодом — доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ. Цей період охоплює також навчання Валерія Григоровича в цільовій аспірантурі (1987–1990), захист кандидатської дисертації (1999) та присвоєння вченого звання доцента (2002).

З 2002 до 2004 р. обіймав посаду заступника директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту

**ОМЕЛЬЧЕНКО
Валерій Григорович**

*Директор інституту,
кандидат геологічних наук,
доцент*

«Інститут нафтогазових технологій» Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Протягом 2004–2014 рр. був деканом геологорозвідувального факультету, а в 2015 р. обраний директором Інституту геології та геофізики.

Є автором понад 100 наукових і навчально-методичних праць з проблем геології родовищ нафти і газу та методів пошукової геології, а також із дослідження перспектив нафтогазоносності надр України.

Активно займається міжнародною діяльністю, пов'язаною з навчанням і стажуванням студентів у провідних навчальних закладах Європейського Союзу.

За високі здобутки у навчальній та науковій діяльності нагороджений «Золотим нагрудним знаком» Спілки геологів України, знаком Міністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України», пам'ятним знаком імені Л. І. Лутугіна «За заслуги у розвідці надр» Державної геологічної служби України.

В інституті навчається близько 400 студентів та сім аспірантів, для яких створено лабораторії, обладнані сучасними апаратними комплексами та приладами, де проводяться науково-дослідні роботи. До послуг студентів — інститутський обчислювальний центр. Відповідно до вимог сьогодення та замовників, підготовку фахівців ведуть таким чином, щоб вони вільно володіли сучасними комп'ютерними системами та іноземними мовами. Для цього в інституті спільно з фірмою «Schlumberger» створено тренажерний комп'ютерний клас, де студенти можуть детально вивчити сучасні комп'ютерні програми для обробки геолого-геофізичної інформації. За міжнародною програмою стажування студентів «IAESTE» студенти інституту щороку стажуються у наукових та навчальних закладах багатьох країн світу, а саме: Польщі, Угорщини, Німеччини,

Франції, Словенії, Греції, Канади, Норвегії, Великої Британії та ін.

Студенти інституту мають можливість проходити частину терміну навчання у Краківській гірничо-металургійній академії ім. С. Сташціца (Польща) і Київському національному університеті імені Тараса Шевченка за освітніми програмами «бакалавр» та «магістр». Реалізуючи принципи Болонської конвенції, протягом двох семестрів студенти інституту проходять навчання за освітньою програмою «магістр» у Краківській гірничо-металургійній академії ім. С. Сташціца. Навчання проводиться згідно з підписаною угодою про надання двох дипломів. В результаті студенти отримують диплом магістра європейського зразка — вітчизняний та Краківської гірничо-металургійної академії ім. С. Сташціца. Окрім навчання, для студентів

Г. Т. Василенко
*Декан факультету
(1980–1983)*

В. С. Меньшиков
*Декан факультету
(1983–1986)*

Р. Г. Пилип'юк
*Декан факультету
(1986–1991)*

Л. М. Перович
*Декан факультету
(1991–1994)*

М. І. Чорний
*Декан факультету
(1994–2004)*

Дирекція інституту. Зліва направо: дир. В. Г. Омельченко, дисп. О. М. Курилюк, дисп. А. А. Ступаченко, заст. дир. О. М. Трубенко

організують екскурсії в будь-яку європейську країну, де вони ознайомлюються з культурою, архітектурою та устроєм. Студенти інституту проходять виробничу практику в європейських геологічних та геофізичних фірмах, а дехто з них навіть влаштовується на роботу, адже європейський диплом надає

таку можливість. Щороку 10–20 студентів інституту отримують два дипломи — польського та українського зразків.

Сьогодні студенти інституту мають змогу отримати другий диплом магістра ще й у Румунії, Угорщині, Словаччині та Чехії.

Слід особливо відзначити навчальні та виробничі практики. Для геологів та геофізиків, які вивчають надра Землі, практики відіграють надзвичайно важливу роль у безпосередньо фаховій підготовці, адже побачити на власні очі, відчути власними руками і побути там, де проходить формування природного середовища, значно сприяє закріпленню теоретичних знань. Навчальні та виробничі практики студенти інституту проходять у Карпатах, Польщі та на підприємствах нафтогазової галузі в нафтогазоносних регіонах України.

Навчальний процес забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький колектив інституту, який складається з 44 осіб, з них — чотири професори та 30 доцентів.

При всіх кафедрах діє аспірантура і докторантура стаціонарної та заочної форм навчання. В інституті працює спеціалізована вчена рада із захисту докторських дисертацій.

КАФЕДРА ГЕОЛОГІЇ ТА РОЗВІДКИ НАФТОВИХ І ГАЗОВИХ РОДОВИЩ

Куровець Сергій Сергійович — завідувач кафедри.

Народився 22 червня 1981 р. у м. Івано-Франківську в родині науковців.

Навчався у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу та вступив до аспірантури з відривом від виробництва.

З 2007 р. — кандидат, а з 2016 р. — доктор геологічних наук. У 2012 р. Сергію Сергійовичу присвоєно вчене звання доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ. У 2013–2016 рр. навчався в докторантурі кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ, де захистив дисертацію. У 2015 р. був мобілізований до лав Збройних сил України та брав безпосередню участь у відстоюванні цілісності та незалежності України.

Автор та співавтор шести монографій, одного підручника з грифом МОН України та навчального посібника, близько 80 наукових і навчально-методичних праць з проблем геології родовищ нафти і газу та загальних проблем геологічних наук.

Протягом 2009–2015 рр. — секретар секції «Дослідження з проблем природничих наук» Наукової ради МОН України. З 2013 до 2016 р. — вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 20.052.01.

**КУРОВЕЦЬ
Сергій Сергійович**

*Завідувач кафедри,
доктор геологічних наук,
професор*

За високі досягнення в науковій діяльності та їх практичне впровадження на підприємствах нафтогазової галузі України був визначений стипендіатом стипендії Кабінету Міністрів України для найталановитіших молодих учених.

Лауреат премії голови обласної державної адміністрації та голови обласної ради у номінації «Молодий вчений року» (2009), лауреат премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок (2012).

Кафедра геології та розвідки нафтових і газових родовищ (ГРН) була заснована в 1945 р. як структурний підрозділ нафтового факультету Львівського політехнічного інституту, а в 1963 р. — переведена до Івано-Франківська у складі нафтового факультету філії ЛПІ. Згодом вона стала підрозділом геологорозвідувального факультету Івано-Франківського інституту нафти і газу, а з 2001 р. — Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. У зв'язку з реструктуризацією, в 2000 р. на базі кафедри ГРН було створено нову кафедру — теоретичних основ геології, а в 2015 р. — кафедру економічної геології.

Першим завідувачем кафедри був відомий вчений, майбутній академік, проф. В. Б. Порфир'єв.

Основні біографічні факти і найважливіші досягнення вченого та його наукової школи представлені в 25 монографіях, 15 збірниках наукових праць і понад 950 статтях, у тому числі доповідях. Він — один із засновників неорганічного напрямку походження нафти і газу, директор Інституту геології і геохімії горючих копалин АН УРСР, професор Київського державного університету, Львівського державного університету імені Івана Франка, Львівського політехнічного інституту. Підготував понад 30 кандидатів і вісім докторів наук, п'ять з яких стали академіками і членами-кореспондентами Академії наук.

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: інж. С. Т. Тацакович, інж. Н. Ф. Ключа, доц. Н. В. Дубей, доц. М. І. Манюк; другий ряд: доц. О. Є. Лозинський, асист. Т. В. Калиній, доц. О. М. Трубенко, зав. каф., проф. С. С. Куровець, доц. А. В. Ярема, зав. лаб. І. В. Мислюк, доц. Т. В. Здерка, асист. Н. П. Хованець

У 1953 р. посаду завідувача кафедри обіймав д-р геол.-мін. наук, проф. О. М. Снарський. Автор понад 300 наукових праць з питань геологічної будови різних регіонів, фізики пласта, міграції нафти і газу.

З 1964 р. кафедру очолював д-р геол.-мін. наук, проф. І. М. Кухтін.

Упродовж 1967–1970 рр. керівництво кафедрою здійснював канд. геол.-мін. наук, доц. Л. Г. Каретніков. У його творчому доробку налічується близько 200 наукових публікацій, серед яких — 13 монографій.

З 1970 до 1979 р. кафедру очолював канд. геол.-мін. наук, доц. В. М. Філатов.

Протягом 1980–1984 рр. завідувачем кафедри працював д-р геол.-мін. наук, проф., академік Української нафтогазової академії, академік Академії наук технологічної кібернетики України, академік Міжнародної академії наук, технологій та інжинірингу, віце-президент підкомісії з геoarхеології палеоліту Міжнародного союзу з вивчення четвертинного періоду (ІМСША), лауреат Державної премії СРСР у галузі науки О. М. Адаменко.

З 1985 до 1996 р. завідувачем кафедри був д-р геол.-мін. наук, проф., заслужений працівник народної освіти України, почесний розвідник надр України, академік Української нафтогазової академії О. О. Орлов. Відомий науковець є володарем золотого знака Співки геологів України, нагороджений медаллю СРСР «За заслуги в розвідці надр», знаком

О. О. Орлов
Завідувач кафедри
(1985–1996)

Б. Й. Масвський
Завідувач кафедри
(1996–2015)

«Відмінник вищої школи СРСР», пам'ятним знаком імені Л. І. Лутугіна. Автор відкриття в галузі наук про Землю, за що нагороджений срібною медаллю імені П. Л. Капіци. Удостоєний довічної Державної стипендії Президента України видатним діячем освіти. Підготував 27 кандидатів та одного доктора геолого-мінералогічних та геологічних наук. Автор понад 440 науково-методичних праць, з яких — 22 монографії та підручники.

Упродовж 1996–2015 рр. кафедру геології та розвідки нафтових і газових родовищ очолював д-р геол.-мін. наук, проф. Б. Й. Масвський. Борис Йосипович є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, кавалером ордена «За заслуги» III ступеня, академіком Української нафтогазової академії, володарем золотого знака Співки геологів України, відмінником освіти України, почесним розвідником надр. Підготував одного доктора та 14 кандидатів геологічних наук. Автор та співавтор понад 300 науково-методичних праць, у тому числі шести підручників, двох навчальних посібників і дев'яти монографій.

З 2015 р. в. о. завідувача кафедри був канд. геол. наук, доц. Т. В. Здерка — лауреат премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, автор понад 70 науково-методичних праць.

Студенти ІФНТУНГ та керівники інститутів і факультетів, які співпрацюють за навчальною програмою отримання двох дипломів на фоні пам'ятника Станіслава Стайціца у головному корпусі Краківської гірничо-металургійної академії ім. С. Стайціца (м. Краків, Польща)

Сьогодні кафедру очолює д-р геол. наук, проф. С. С. Куровець. На кафедрі створено наукові школи з напрямів «Геодинамічна концепція походження аномальних пластів тисків в осадовій оболонці земної кори та методи їх прогнозування» (керівник — проф. О. О. Орлов) та «Вплив геодинамічних процесів на формування і нафтогазоносність осадових басейнів» (керівник — проф. Б. Й. Маєвський).

Наукову роботу на кафедрі організовано за такими напрямами досліджень:

- теоретичні та практичні проблеми в нафтогазовій геології;
- геодинамічне моделювання глибинної будови Карпатського регіону;
- оцінка перспектив нафтогазоносності окремих територій;
- обґрунтування вибору першочергових об'єктів для пошукових робіт на нафту і газ;
- створення експертних систем діагностики нафтогазоперспективних об'єктів;
- наукове обґрунтування пошуків нетрадиційних джерел вуглеводнів.

У різні роки на кафедрі працювали: професори В. І. Авер'янов, Н. Н. Гунька, М. І. Куровець, доценти О. І. Антонішин, М. І. Атаманюк, О. О. Борковський, В. П. Василечко, В. П. Войцицький, М. А. Волкова, Г. Д. Гродецька, С. Т. Зелізна, М. С. Золотницький, В. М. Іванов, В. А. Ласточкін, Г. П. Нікітін, Г. О. Падва, О. М. Печорін, В. І. Романюк, Л. І. Фердман, С. І. Шишигін, М. І. Чорний, Л. С. Мончак, М. В. Ляху, І. Р. Михайлів, В. Г. Омельченко, ст. викл. та асист. Н. П. Шептенко, Н. Д. Федотенко, Г. С. Терещук, В. Я. Синіцин.

Великий вклад у розвиток кафедри в різні роки зробили: академік Академії наук України Г. Н. Доленко, члени-кореспонденти Академії наук України М. Р. Ладиженський і П. Ф. Шпак, професори

Г. Ю. Бойко, В. Г. Осадчий, Е. Б. Чекалюк та інші відомі вчені.

У 2015 р. кафедра геології та розвідки нафтових і газових родовищ здійснила 65-й випуск фахівців-геологів. Географія працевлаштування випускників кафедри надзвичайно широка. Окрім України, вони успішно працюють у різних нафтогазових регіонах світу — Росії, Білорусі, Казахстану, Середньої Азії і далекого зарубіжжя. На їхньому рахунку чимало відкритих та розвіданих родовищ нафти і газу, зокрема такого унікального, як Шебелинське, та великих Долинського, Бит-

ківського, Західнохрещищенського, Сфремівського, Яблунівського тощо.

За 70 років свого існування кафедра підготувала близько 3700 гірничих інженерів-геологів, які успішно працюють на виробництві, в науково-дослідних інститутах і вищих навчальних закладах. Понад 30 випускників кафедри стали докторами наук (з них: В. І. Кітик, П. Ф. Шпак, Ю. М. Сеньковський — члени-кореспонденти НАН України, а В. А. Лапуть — академік АН Білорусі), а сотні — кандидатами.

Багато випускників обіймали або зараз обіймають високі керівні посади (П. Ф. Шпак, М. І. Євдоцьук, О. О. Шеремета, М. І. Іванюта, В. І. Кітик, Ю. М. Сеньковський, В. В. Колодій, Б. Л. Крупський, В. В. Гладун, В. М. Бенько, В. О. Федішин). Серед випускників кафедри є відомі вчені: доктори наук Г. Ю. Бойко, І. В. Височанський, М. І. Галабуда, Р. Ф. Гімер, Н. Н. Гунька, Б. П. Кабишев, М. Р. Ковальчук, В. О. Краюшкін, Ю. З. Крупський, Р. М. Новосилецький, О. О. Орлов, Я. М. Семчук, О. С. Ступка, С. В. Ткачишин, В. Р. Хомин та ін.; а також керівники геологічних служб великих нафтогазових підприємств і організацій: П. М. Мельничук, П. І. Дякович, Р. М. Окрепкий, В. М. Світлицький, П. М. Чепіль, П. Я. Максимчук та ін.

Сьогодні навчальний процес на кафедрі геології та розвідки нафтових і газових родовищ забезпечує висококваліфікований колектив зі значним педагогічним і науковим потенціалом. Професорсько-викладацький склад кафедри налічує 11 осіб, сім з яких мають наукові ступені та вчені звання (доценти О. Є. Лозинський, О. М. Трубенко, М. І. Манюк, Н. В. Дубей, С. С. Куровець, Т. В. Здерка, А. В. Ярема). Також на кафедрі працюють чотири асистенти (Н. П. Хованець, Т. В. Каліній, І. В. Артим, А. Л. Білогубко).

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОЛОГІЇ

Михайлів Ірина Романівна — завідувач кафедри.

Народилася 6 квітня 1973 р. у с. Микитинці Івано-Франківської міськради. У 1998 р. з відзнакою закінчила ІФДТУНГ, здобувши кваліфікацію гірничого інженера.

Трудовий шлях розпочала з посади молодшого наукового співробітника Науково-дослідного інституту нафтогазових технологій ІФДТУНГ, звідки вступила в аспірантуру денної форми навчання при кафедрі геології та розвідки нафтових і газових родовищ. Після закінчення аспірантури повернулася у НДІНГТ. У 2003 р. захистила кандидатську дисертацію та паралельно завершила навчання в Інституті післядипломної освіти за спеціальністю «Економіка підприємства». Того ж року розпочала викладацьку діяльність на посаді доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ і кафедри економіки підприємства. В 2006 р. І. Р. Михайлів присвоєно вчене звання доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ. У лютому 2015 р. очолила новостворену кафедру економічної геології.

Є автором та співавтором більше ніж 60 наукових та методичних праць. Сфера наукових інтересів Ірини Романівни охоплює питання геолого-економічної оцінки запасів та ресурсів нафти і газу ділянок надр. Нагороджена низкою грамот університету.

Кафедра економічної геології, створена у грудні 2014 р., є базовим навчально-науковим структурним підрозділом Інституту геології та геофізики, що забезпечує викладання дисциплін з геолого-економічного оцінювання корисних копалин та геолого-статистичної обробки геолого-геофізичної інформації в сучасних геоінформаційних системах.

Функціональна діяльність кафедри полягає в системному підході до надання освітніх послуг та забезпеченні якісної підготовки конкурентноспроможних фахівців нафтогазогеологічної галузі для виконання сучасних завдань нарощування власних енергоресурсів з метою забезпечення незалежності України від постачань зовнішніх енергоресурсів.

Освітню діяльність кафедра здійснює шляхом проведення навчальної та методичної роботи за такими напрямками:

- забезпечення повноцінного навчального

**МИХАЙЛІВ
Ірина Романівна**

*Завідувач кафедри,
кандидат
геологічних наук,
доцент*

процесу для підготовки студентів за освітньо-професійними програмами «бакалавр» та «магістр» різних напрямів і спеціальностей; – підвищення кваліфікації інженерно-технічних працівників нафтогазової галузі.

Викладачі кафедри є експертами Державної комісії України по запасах корисних копалин, де висловлюють активну позицію в оцінюванні запасів нафти і газу, що залягають у надрах України.

Кафедра забезпечує вивчення студентами таких дисциплін: «Геолого-економічна оцінка нафтових і газових родовищ», «Геологія родовищ корисних копалин», «Геологічні основи розробки нафтових і газових родовищ», «Геоінформаційні бази даних», «Гірниче право та ліцензування», «Економічна геологія», «Комп'ютерна обробка геологічних даних», «Математичні методи

в нафтогазовій геології», «Математична статистика та обробка геологічної інформації», «Нафтогазова геоecологія», «Нафтогазова геологія», «Оцінка ресурсів нафти і газу», «Основи менеджменту геологорозвідувальних робіт» та «Підрахунок запасів нафти і газу».

Кафедра бере участь у виконанні комплексної цільової програми «Науково-організаційні засади нарощування видобутку вітчизняних нафти і газу та диверсифікації постачання вуглеводнів для підвищення енергетичної безпеки України».

Наукові інтереси викладачів кафедри охоплюють широке коло питань і включають: геолого-економічну оцінку проектів геологорозвідувальних робіт на нафту і газ; прогнозування та кількісну оцінку пластових (порових) тисків за даними геофізичних досліджень у свердловинах; особливості геологічної будови та оцінку перспектив нафтогазоносності надр за комплексом критерійних ознак.

Колектив кафедри. Зліва направо: інж. І кат. Г. М. Мула, доц. В. Г. Омельченко, зав. каф., доц. І. Р. Михайлів, доц. М. В. Ляху, викл.-стаж. М. І. Медвідь, доц. А. П. Мазур

КАФЕДРА ГЕОТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ГЕОІНФОРМАТИКИ

Кузьменко Едуард Дмитрович — завідувач кафедри.

Народився 26 березня 1948 р. у м. Івано-Франківську. Середню освіту здобув у Івано-Франківській СШ № 1, навчання в якій завершив у 1966 р. зі срібною медаллю. Закінчив геологорозвідувальний факультет Івано-Франківського інституту нафти і газу (1971) та математичний факультет Львівського державного університету (1991). Доктор геолого-мінералогічних наук (1994), професор (1996). Трудову діяльність розпочав у геологорозвідувальній експедиції Архангельського територіального геологічного управління (1971–1979).

З 1980 р. викладає в Івано-Франківському інституті нафти і газу.

Основний науковий напрям — розроблення методології використання геофізичних методів для виконання інженерно-геологічних, гідрогеологічних та екологічних завдань, а також прогнозування екзогенних геологічних процесів.

Автор 270 наукових праць, у тому числі монографій, патентів, статей, доповідей на численних наукових конференціях як в Україні, так і за її межами. Автор наукового відкриття.

Є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. Фундаментальні наукові доробки вченого відзначені Російською академією природничих наук — медаллю імені П. Л. Капіці; Німецьким товариством природничих і суспільних наук — медаллю імені В. К. Рентгена; Європейською академією природничих наук — орденом Золотого Орла. Почесний розвідник надр України. Нагороджений найвищими відзнаками Державної геологічної служби України — медалями імені В. І. Лучицького та Л. І. Лутугіна.

Е. Д. Кузьменко — академік Української нафтогазової академії та Міжнародної академії авторів наукових відкриттів і винаходів. Він — член спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій за спеціальностями «Геофізика» та «Інженерна геологія»; член редколегій журналу «Геодинаміка», «Геофізичного журналу» та «Наукового вісника ІФНТУНГ»; член Правління Співки геофізиків України; член Євразійського геофізичного товариства.

Кафедра геотехногенної безпеки та геоінформатики створена у 2004 р. як структурний підрозділ інженерно-екологічного факультету, а в 2016 р. переведена до Інституту геології та геофізики.

У 2008 р. отримала ліцензію на підготовку фахівців за спеціальністю «Геоінформаційні системи і технології».

Кафедра геотехногенної безпеки та геоінформатики є випусковою для освітньо-професійних програм «бакалавр» та «магістр» спеціальності «Геодезія

**КУЗЬМЕНКО
Едуард Дмитрович**

*Завідувач кафедри,
доктор геолого-
мінералогічних наук,
професор*

та землеустрій» спеціалізації «Геоінформаційні системи і технології», а також для освітньо-професійної програми «магістр» спеціальності «Науки про Землю» спеціалізації «Геоінформатика».

На кафедрі працюють дев'ять штатних науково-педагогічних працівників та один за сумісництвом, з них п'ять — з науковими ступенями і вченими званнями (один доктор наук, професор, чотири кандидати наук, доценти).

Кафедра забезпечує викладання дисциплін геоінформаційного та геофізичного напрямів у Інженерно-екологічному інституті й Інституті геології та геофізики та надає студентам знання стосовно застосування й розробки комп'ютерних програм та математичних методів для аналізу геологічної

інформації, а також знання з інформаційного супроводу надр- та землекористування, виготовлення електронних карт, планування геологорозвідувальних робіт, проектування в середовищі географічних інформаційних систем.

Підготовлені кафедрою геотехногенної безпеки та геоінформатики фахівці володіють теорією і практикою проектування та експлуатації геоінформаційних систем, організації фонду цифрових геопросторових даних та карт, а також автоматизованих робочих місць для геоінформаційного моделювання в різних сферах, управління територіями, апаратними і програмними засобами та методами геодезії, картографії, фотограмметрії, дистанційного зондування Землі.

Фахівці з геоінформаційних систем працюють на підприємствах Державної служби геодезії, картографії і кадастру України; Державного космічного агентства України; в обласних, районних та міських відділах земельних ресурсів; кадастрових бюро; в проектних і наукових закладах різних галузей економіки України (нафтогазовій, енергетичній, геологічній, водогосподарській, будівельній, транспортній тощо), в державних адміністраціях та приватних фірмах. Спеціалісти з геоінформаційних технологій мають великий попит як в Україні, так і за кордоном.

Основними напрямками майбутньої професійної діяльності фахівців таких спеціалізацій є:

- аналіз та обробка просторово-координованої інформації;
- розробка картографічного забезпечення для окремих галузей народного господарства;
- моделювання просторово-розподілених даних;
- побудова спеціалізованих ГІС;
- розробка та супровід інформаційних систем;
- інформаційне забезпечення геологічних, інженерно-геологічних та екологічних досліджень;
- інформаційне забезпечення діяльності нафтогазових підприємств.

Колектив кафедри. Зліва направо: доц. С. М. Багрій, доц. Л. І. Давибіда, доц. І. В. Крив'юк, інж. Ю. В. Герук, зав. каф., проф. Е. Д. Кузьменко, асист. Н. В. Журавель, доц. Т. Б. Чепурна, зав. лаб. М. І. Дяків, ст. викл. Л. В. Штогрин; другий ряд: доц. І. В. Чепурний, асп. М. М. Тимків, доц. Д. В. Касянчук

Студенти, які навчаються за спеціалізацією «Геоінформатика», здобувають знання з циклу геологічних наук, а також комп'ютерних технологій, комп'ютерної графіки, геоінформаційних систем, автоматизації проектувальних робіт. Вони можуть продовжити своє навчання за кордоном. Поле зайнятості майбутніх випускників різноманітне і неосяжне, оскільки геоінформаційні технології є надзвичайно важливими у найрізноманітніших галузях і сферах діяльності людини.

Випускники кафедри геотехногенної безпеки та геоінформатики можуть працювати геологами, інженерами, програмістами, адміністраторами та інспекторами в галузі геології та геологорозвідки, видобувної промисловості, охорони навколишнього середовища, природо-, надро- та землекористування, системними адміністраторами. Найобдарованіших випускників кафедра рекомендує для подальшого

навчання в аспірантурі під керівництвом докторів наук, після закінчення якої їм надається можливість поповнити професорсько-викладацький штат кафедр університету.

На кафедрі функціонує навчально-дослідна лабораторія геоінформаційних систем та технологій, де майбутні фахівці набувають практичних навичок з проектування та використання геоінформаційних систем, організації фонду цифрових геопросторових даних та карт, геоінформаційного моделювання в різних сферах, управління територіями.

Кафедра геотехногенної безпеки та геоінформатики займається впровадженням геоінформаційних систем і технологій для виконання геолого-геофізичних завдань, спрямованих на нарощування мінерально-сировинної бази України, а також прогнозування надзвичайних геологічних ситуацій.

Доц. каф. Л. І. Давибіда проводить практичні заняття

Зав. каф., проф. Е. Д. Кузьменко читає лекцію

КАФЕДРА НАФТОГАЗОВОЇ ГЕОФІЗИКИ

Федоришин Дмитро Дмитрович — завідувач кафедри.

Народився 15 червня 1951 р. у с. Переріслів Надвірнянського району Івано-Франківської області в сім'ї робітника.

Навчався у Переріслянській середній школі, яку закінчив у 1968 р. З 1968 по 1969 р. працював на Івано-Франківському паровозоремонтному заводі. У 1969 р. вступив на геологорозвідувальний факультет Івано-Франківського інституту нафти і газу, який закінчив у 1974 р. і отримав диплом гірничого інженера-геофізика за спеціальністю «Геофізичні методи пошуків та розвідки родовищ корисних копалин». Того ж року був направлений на роботу у Нар'янмарську геофізичну партію Ухтинської геофізичної експедиції. Працював на посадах інженера-геофізика, старшого геофізика, начальника геофізичного загону та начальника геофізичної партії.

У 1981 р. був переведений на посаду завідувача галузевої науково-дослідної лабораторії №6 Івано-Франківського інституту нафти і газу.

З 1987 р. — кандидат геолого-мінералогічних наук. З 1988 р. — старший науковий співробітник. З 1994 р. виконував обов'язки завідувача кафедри геофізичних досліджень свердловин. У 1999 р. захистив дві докторські дисертації за спеціальностями «Геофізика» та «Геологія нафти і газу». З 2000 р. — завідувач кафедри геофізичних досліджень свердловин. З 2015 р. — завідувач кафедри нафтогазової геофізики.

Д. Д. Федоришин — автор та співавтор понад 150 наукових і навчально-методичних праць з проблем геофізичних досліджень свердловин та геології нафтових і газових родовищ. Співавтор наукового відкриття в галузі «Науки про Землю».

Займається удосконаленням та розробленням методологій інтерпретації геофізичних досліджень свердловин. Нагороджений пам'ятним знаком імені Л. І. Лутугіна «За заслуги в розвідці надр», медаллю за заслуги в геологічній галузі «Почесний розвідник надр», медаллю імені В. Л. Лучицького «За заслуги в розвідці надр України», медаллю імені С. Г. Комарова «За досягнення в геофізиці», медаллю «За заслуги» I ступеня Співки геологів України, медаллю імені П. Л. Капіци «За наукове відкриття».

Кафедру нафтогазової геофізики створено наприкінці 2015 р. шляхом об'єднання двох кафедр: польової нафтогазової геофізики та геофізичних досліджень свердловин.

Історія створення кафедр сягає 1945 р. У 1967 р., в результаті поділу кафедри геофізичних методів та розвідки родовищ корисних копалин, почали функціонувати кафедри польової нафтогазової геофізики та геофізичних досліджень свердловин.

З часу створення кафедри польової нафтогазової геофізики її почергово очолювали: канд. геол.-мін. наук, доц. В. Г. Лизанець, канд. геол.-мін. наук В. П. Степанюк,

**ФЕДОРИШИН
Дмитро Дмитрович**

*Завідувач кафедри,
доктор геологічних наук,
професор*

д-р геол.-мін. наук, проф. В. І. Бондарев, д-р техн. наук, проф. Б. Г. Тарасов, д-р геол.-мін. наук, проф. Е. Д. Кузьменко, д-р геол. наук, проф. О. М. Карпенко, д-р фіз.-мат. наук, проф. О. П. Петровський.

Завідувачами кафедри геофізичних досліджень свердловин у різні роки були: канд. геол.-мін. наук В. Я. Бардовський, д-р геол.-мін. наук, проф. О. П. Булмасов, канд. геол.-мін. наук В. І. Грицишин, д-р геол.-мін. наук О. М. Снарський, доц. Ж. Й. Дуліба, д-р фіз.-мат. наук О. П. Кобрунов, д-р геол. наук, проф. Д. Д. Федоришин.

Кафедра нафтогазової геофізики здійснює освітню та методичну діяльність за такими напрямками:

1. Підготовка фахівців з вищою освітою за спеціальностями «Геофізика».
2. Перепідготовка фахівців, які здобувають другу вищу освіту в нафтогазовій галузі.

Кафедра забезпечує проведення навчальної, виробничої та переддипломної практик, дипломне проектування, підготовку магістерських робіт та керівництво аспірантурою. Для проведення лабораторних та практичних занять, виробничих і переддипломних практик та інтеграції кафедри з виробництвом і науковими центрами на базі Західно-Української геофізичної розвідувальної експедиції та Івано-Франківської геофізичної експедиції створено філії кафедри.

На кафедрі працюють спеціалізовані лабораторії зі свердловинних та польових методів геофізичних досліджень, апаратурного забезпечення геофізичних досліджень свердловин, ремонту та конструювання свердловинної геофізичної апаратури. До послуг студентів на кафедрі функціонує тренажерний центр на базі двох свердловин глибиною 180 і 160 м, обсаджених азбестоцементною та металічною колоною, клас комп'ютерних технологій, де студенти опановують сучасну комп'ютерну техніку, а також виробничі та спеціальні комп'ютерні програми.

Найкращі студенти проходять навчання та стажування за кордоном, беруть участь у міжнародних конференціях та олімпіадах. Випускники кафедри працюють у міжнародних фірмах Франції, Норвегії, Росії, Білорусі та ін.

У межах галузевої науково-дослідної лабораторії (ГНДЛ-6) виконуються дослідження у напрямі вивчення порід складно-побудованих тонкошаруватих геологічних розрізів за допомогою ядерно-фізичних та нейтронних методів (керівник — проф. Д. Д. Федоришин). У результаті кропіткої наукової діяльності за цими напрямками вперше в Україні було здійснено такі розробки:

- «Алгоритм розрахунку місцезнаходження границь пластів за даними ядерно-фізичних методів» (автори — проф. Д. Д. Федоришин, Р. Ф. Федорів);
- «Алгоритм розрахунку впливу дифузійних та уповільнюючих параметрів середовища на покази багатозондового нейтронного каротажу» (автор — проф. Д. Д. Федоришин);

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: пров. інж. О. Н. Струтинська, зав. каб. В. Н. Гусарова, інженери I кат. К. М. Ружило, Н. В. Передрук, Н. Р. Павлюк; другий ряд: доц. С. Г. Анікеєв, інж. Б. Є. Заболотний, ст. викл. М. В. Штогрин, ст. викл. Г. С. Винничук, доц. В. В. Федорів, доц. І. О. Федак, зав. каф., проф. Д. Д. Федоришин, доц. С. Д. Федоришин, доц. І. О. П'ятковська, доц. Б. Б. Габльовський, технік М. Ю. Чернишов, зав. лаб. С. П. Хімчак, доц. Я. М. Коваль

- «Вирішення прямих та обернених задач 3D гравірозвідки і магніторозвідки та інтерпретація геофізичних даних» (автор — доц. С. Г. Анікеєв);
 - «Інтегральна інтерпретація геолого-геофізичних даних» (автор — доц. Б. Б. Габльовський);
 - «Визначення пластових тисків в процесі експлуатації нафтогазових родовищ польовими електророзвідувальними методами» (автор — ст. викл. М. В. Штогрин);
 - «Методики комплексного вивчення колекторів і їх кондицій при визначенні підрахункових параметрів» (автори — проф. Д. Д. Федоришин, доц. О. А. Гаранін);
 - «Методика визначення коефіцієнта пористості колекторів сарматських відкладів Більче-Волицької зони акустичним методом» (автори — проф. Д. Д. Федоришин, Р. Й. Клейзор);
 - «Методика оцінки підвищеної радіоактивності гельветських пісковиків газових родовищ Більче-Волицької зони» (автор — проф. Д. Д. Федоришин).
- Усі перелічені розробки впроваджені в ДГП «Укр-геофізика».

За період існування кафедра підготувала 14 кандидатів, трьох докторів наук та велику кількість висококваліфікованих спеціалістів-геофізиків для нафтогазової галузі України.

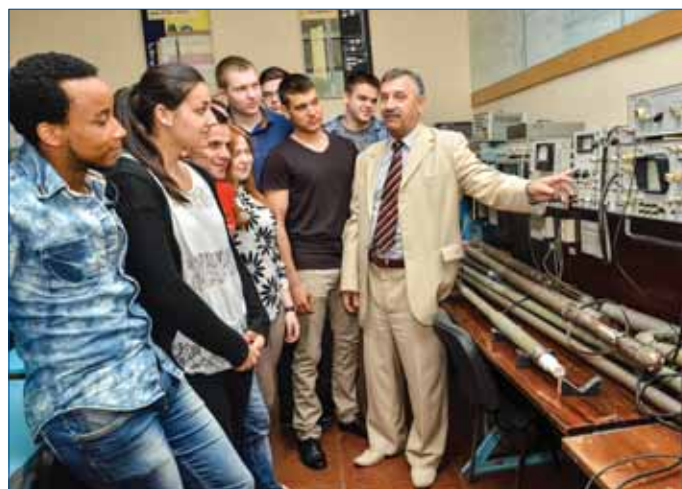
Науковими напрямками досліджень кафедри є:

- свердловинні та лабораторні ядерно-фізичні дослідження порід-колекторів складної будови;
- удосконалення методики інтерпретації результатів геофізичних методів при контролі за розробкою та інтенсифікацією видобутку на нафтогазових родовищах;
- контроль та діагностика технічного стану обсадних колон геофізичними методами.

В аспірантурі кафедра готує кадри вищої кваліфікації під майстерним керівництвом д-ра геол. наук, проф. Д. Д. Федоришина.

Результати наукових розробок учених кафедри успішно використовуються при пошуках і розвідці нафтових і газових родовищ в Україні, а також при проведенні навчального процесу.

Кафедра розвиває наукові, науково-методичні та ділові міжнародні зв'язки з навчальними закладами, науково-дослідними і виробничими організаціями зарубіжних країн (Росії, Білорусі, Польщі, Угорщини, Румунії, Чехії, Словаччини) та міжнародними організаціями SPE, SEG, AAPG. Професорсько-викладацький колектив кафедри на якісному освітньо-науковому рівні забезпечує викладання навчальних дисциплін. Штат кафедри налічує 14 осіб, з яких 11 мають наукові ступені та вчені звання. З метою вдосконалення організації навчального процесу до роботи залучаються кваліфіковані інженери.

Проф. Д. Д. Федоришин ознайомлює студентів із сучасною акустичною апаратурою досліджень нафтогазових свердловин

КАФЕДРА ОСНОВ ГЕОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

Хомин Володимир Романович — завідувач кафедри.

Народився 17 серпня 1978 р. у с. Посвірж Рогатинського району Івано-Франківської області в родині службовців.

Навчався у загальноосвітній школі № 21 м. Івано-Франківська, яку закінчив у 1995 р. зі срібною медаллю. Того ж року вступив на геологорозвідувальний факультет Івано-Франківського державного технічного університету нафти і газу. В 2000 р. закінчив університет, отримавши диплом з відзнакою за спеціальністю «Геологія нафти і газу», та вступив до аспірантури з відривом від виробництва.

Після закінчення аспірантури в 2003 р. пройшов шлях від асистента до завідувача кафедри.

З 2005 р. В. Р. Хомин — кандидат, а з 2014 р. — доктор геологічних наук. У 2006 р. йому було присвоєно вчене звання доцента кафедри геології та розвідки нафтових і газових родовищ, а в 2015 р. — вчене звання професора кафедри основ геології та екології.

Автор та співавтор близько 110 наукових і навчально-методичних праць з проблем геології родовищ нафти і газу та підвищення рівня екологічної безпеки геологічного середовища під час проведення пошуково-розвідувальних робіт на нафту і газ. Також займається розвитком та популяризацією геологічного туризму в Івано-Франківській області.

За високі досягнення в науковій діяльності та їх практичне впровадження на підприємствах нафтогазової галузі України Володимир Романович був визначений стипендіатом стипендії Кабінету Міністрів України для талановитих молодих учених та нагороджений грамотами і відзнаками НАК «Нафтогаз України», ПАТ «Укрнафта», Івано-Франківської обласної державної адміністрації та університету.

В. Р. Хомин — лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та наукових розробок за 2012 р.

Кафедра основ геології та екології була створена в 2000 р. для викладання фундаментальних геологічних дисциплін. Вона стала правонаступницею традицій, науково-педагогічних здобутків і матеріально-лабораторної бази кафедри загальної геології, мінералогії і петрографії, що існувала з моменту створення університету до початку 90-х рр. У зв'язку зі зменшенням контингенту студентів, протягом 1995–2000 рр. кафедра загальної геології була об'єднана з випусковою кафедрою геології та розвідки нафтових і газових родовищ. Після періоду реформування Національного господарського

**ХОМИН
Володимир
Романович**

*Завідувач кафедри,
доктор геологічних наук,
професор*

комплексу України та зростання попиту на фахівців-геологів і геофізиків розпочався новий етап розвитку. Зросла кількість абітурієнтів, з'явилася можливість розвитку навчального процесу та необхідність відновлення кафедри фундаментальної підготовки фахівців як самостійної. Поява нових спеціальностей в університеті, навчальні програми яких передбачали вивчення основних геологічних дисциплін з класичним підходом, прискорила цей процес.

Кафедра здійснює базову підготовку майбутніх фахівців-геологів і геофізиків, — забезпечує вивчення студентами фундаментальних загальногеологічних дисциплін, що створює основу для подальшого освоєння спеціальних геологічних предметів на випускових ка-

федрах геології та розвідки нафтових і газових родовищ, нафтогазової геофізики.

Крім цього, сформовані навчально-методичні комплекси з дисциплін «Природоохоронні технології при розробці родовищ корисних копалин», «Основи ґрунтознавства» та «Геохімія корисних копалин», які пропонуються студентам на вибір.

Важливою складовою навчального процесу є проведення геолого-ознайомлювальної навчальної практики та практики зі структурно-геологічного картування, до програм яких входять вивчення унікальних геологічних і природних об'єктів Івано-Франківщини та побудова геологічних карт. Частина лекційних і лабораторних занять проводиться в одному з найкращих геологічних музеїв України, створеному при кафедрі загальної геології, мінералогії і петрографії.

Крім основного напрямку, що стосується підготовки майбутніх фахівців-геологів і геофізиків, на кафедрі викладають загальногеологічні дисципліни для студентів інших спеціальностей, пов'язані з нафтогазовим комплексом. Це дозволяє майбутнім фахівцям одержати фундаментальну підготовку для вирішення проблем із використання геологічного середовища. Під час навчання вони детально ознайомлюються з особливостями будови земної кори, закономірностями розвитку і тенденціями зміни геологічного середовища, екологічними підходами та вимогами. Ці знання необхідні для майбутніх фахівців з буріння, спорудження та експлуатації нафтогазопроводів і стаціонарних об'єктів НГК, з освоєння морських нафтогазових родовищ, геодезистів, екологів, курсантів військової кафедри. Така підготовка дозволяє раціонально планувати і проводити господарську діяльність, враховувати можливі негативні зміни геологічного середовища як природного, так і антропогенного походження, запобігати проектним і технічним прорахуванням, забезпечувати довготривалу безаварійну експлуатацію об'єктів НГК України.

Колектив кафедри. Зліва направо: доц. Г. Д. Горванко, інж. Н. Є. Трубенко, доц. Г. О. Жученко, інж. Т. А. Верхогляд, зав. каф., проф. В. Р. Хомин, доц. О. В. Палійчук, ст. викл. Я. І. Лопушняк, асист. Л. В. Пінчук, доц. Н. В. Гонтарьова, асист. Н. В. Броніцька, доц. О. Р. Стельмах

У перспективі метою кафедри є поглиблення рівня викладання базових геологічних дисциплін, постійне розширення спектру геологічної навчальної інформації та запровадження додаткових курсів інженерної геології і гідрогеології, що зумовлено зростанням попиту на інженерно-геологічні вишукування у зв'язку з інтенсивним розвитком будівництва в державі.

Працівники кафедри постійно підвищують свій професійний рівень та викладацьку майстерність. Створено умови для виховання молоді зміни. Під керівництвом викладачів студенти вже з перших курсів беруть участь у наукових конференціях.

Працівники кафедри проводять науково-дослідні роботи згідно з планом затвердженої держбюджетної тематики — «Дослідження змін структурно-тектонічного плану та розвитку ендегенних процесів у межах Українських Карпат». Спільно з кафедрою екології виконуються

договірні науково-дослідні роботи з вивчення гео-екології об'єктів НГК України, збереження геолого-ландшафтних пам'яток, розробки держстандартів для підрозділів НГК України, запобігання розвитку ерозійно-зсувних процесів та забезпечення безаварійної роботи НГК України шляхом усунення геологічних ускладнень. У співпраці з кафедрою геології та розвідки нафтових і газових родовищ проводяться науково-дослідні роботи з вивчення структурно-тектонічної будови нафтогазових родовищ Передкарпаття та прогнозу змін геологічного середовища внаслідок розробки покладів вуглеводнів. Періодично працівники кафедри долучаються до виконання міжнародних проектів та грантів. Результати науково-дослідної роботи постійно висвітлюються у наукових звітах та регулярно публікуються у спеціальних виданнях і доповідаються на науково-практичних конференціях.

Доц. Н. В. Гонтарьова проводить лабораторне заняття зі студентами-геофізиками з дисципліни «Регіональна геологія»

Доц. Г. Д. Горванко проводить лабораторне заняття зі студентами-геологами з дисципліни «Літологія»